

PM

DATUM: 2012-05-11
AVDELNING: ADM
HANDLÄGGARE: Leif Jacobsson
SÄKERHETSKLASS: Ö P P E N

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2008-286-ADM

■ Tidplan för introduktionen av den nya sedel- och myntserien

Beslutsförslag

Direktionen föreslås besluta att

- introduktionen av den nya sedel- och myntserien ska ske under perioden oktober 2015 - oktober 2016 enligt de principer som beskrivs i denna PM,
- uppdra åt chefen för administrativa avdelningen att planera introduktionen i samråd med kontantmarknadens aktörer och med beaktande av allmänhetens intressen samt
- uppdra åt chefen för administrativa avdelningen att göra detaljanpassningar av tidplanen och lämna återkommande rapporter till direktionen.

Sammanfattning

Sedel- och myntutbytet föreslås ske i två etapper i enlighet med vad som rekommenderats av kontantmarknadens aktörer. Etapp 1 inleds i oktober 2015 genom att Riksbanken då börjar lämna ut nya 20-, 50-, 200- och 1000-kronorssedlar. Samtidigt upphör utlämningen av de gamla sedlarna av motsvarande valörer. Kontantmarknadens aktörer avgör takten i distributionen av de nya sedlarna och kan återanvända de gamla sedlarna så länge dessa är giltiga och brukbara. De gamla 20-, 50- och 1000-kronorssedlarna blir ogiltiga den 30 juni 2016.

Etapp 2 inleds i oktober 2016 genom att Riksbanken då börjar lämna ut nya 100- och 500-kronorssedlar. Samtidigt upphör utlämningen av de gamla sedlarna av dessa valörer. Kontantmarknadens aktörer avgör takten i distributionen av de nya sedlarna och kan återanvända de gamla sedlarna så länge dessa är giltiga och brukbara. De gamla 100- och 500-kronorssedlarna blir ogiltiga den 30 juni 2017.

Den nya myntserien introduceras samtidigt med etapp 2 av sedelserien, det vill säga i oktober 2016. Riksbanken börjar då lämna ut nya 1-, 2- och 5-kronorsmynt. Samtidigt upphör utlämningen av de gamla mynten. De gamla mynten blir ogiltiga samtidigt med de gamla 100- och 500-kronorssedlarna den 30 juni 2017.

Det finns för närvarande två giltiga versioner av 50- och 1000-kronorssedlarna. De äldre versionerna föreslås bli ogiltiga den 31 december 2013. Antalet sedlar i cirkulation kan därigenom antas minska, samtidigt som det blir färre sedelversioner att hantera när utbytet genomförs.

■ Leverantörer av teknisk utrustning för kontanthantering får tillgång till nya sedlar och mynt i så god tid att merparten av utrustningen kan ställas om till alla nya sedlar och mynt vid samma tillfälle. Huvuddelen av utrustningen kommer därmed att vara omställd när sedel- och myntutbytet inleds.

Beslut om ny sedel- och myntserie

Riksbanken beslöt 2010 att introducera en ny sedel- och myntserie. Två nya valörer, en 2-krona och en 200-kronorssedel, införs. Sedelserien kommer att bestå av sex valörer: 20, 50, 100, 200, 500 och 1000 kronor och myntserien av fyra valörer: 1, 2, 5 och 10 kronor.

Riksbanken fastställde den principiella utformningen av de nya sedlarna och mynten 2011. Samtliga sedlar och mynt får en ny utformning, utom 10-kronorsmyntet som behålls oförändrat. Sedlarna förses med nya säkerhetsdetaljer. Beslut har även fattats om sedlarnas och myntens motiv. Arbetet med att detaljutforma sedlarna och mynten pågår för närvarande inom Riksbanken.

I denna PM redovisas förslag till upplägg och tidplan för introduktionen av de nya sedlarna och mynten och formerna för att ogiltigförklara de gamla sedlarna och mynten.

Tydlighet - hänsyn till kontantmarknaden - kostnadseffektivitet

Riksbankens förslag baseras på tre utgångspunkter:

- Tydliga förutsättningar för allmänheten

Utbytet medför en omställning för allmänheten som måste växla gamla sedlar och mynt mot nya. Förutsättningarna för utbytet ska vara tydliga och enkla att förstå.

- Hänsynstagande till kontantmarknadens önskemål

Utbytet medför ett merarbete för aktörerna på kontantmarknaden. Önskemål från aktörerna ska så långt möjligt tillgodoses för att utbytet ska kunna genomföras på ett smidigt sätt.

- Kostnadseffektiva lösningar

Utbytet medför omställningskostnader för kontantmarknadens aktörer och Riksbanken. Förändringen ska genomföras på ett kostnadseffektivt sätt, givet de krav som ställs vid hantering av kontanter.

Lägre kostnader, bättre förfalskningskydd och minskade miljö/hälsorisker

Hantering av kontanter medför kostnader för samhället. Dessa kostnader bärs, förutom av Riksbanken, främst av handeln, bankerna och värdebolagen och av de bolag inom kontanthantering som ägs gemensamt av bankerna. Riksbanken har som utgivare av sedlar och mynt ett särskilt ansvar för att kontanthantering är effektiv och därmed medför så låga kostnader som möjligt.

Beslutet att introducera en ny sedel- och myntserie ska ses mot den bakgrunden och att Riksbanken inte genomfört några stora förändringar av sedlar och mynt på lång tid.

■ Riksbankens syften med den nya sedel- och myntserien är tre:

- Reducera samhällets kostnader för kontanthantering
- Förbättra skyddet mot sedelförfalskningar
- Minska miljöbelastning och hälsorisker

De nya valörerna 200 och 2 kronor kommer att minska antalet sedlar och mynt, eftersom det kommer att behövas färre 100-kronorssedlar och 1-kronorsmynt för att genomföra betalningar. Riksbanken bedömer att den nya 200-kronorsvalören minskar antalet sedlar med upp till tio procent och att den nya 2-kronan minskar antalet mynt med upp till 25 procent. Färre sedlar och mynt innebär minskade hanteringskostnader för kontantmarknaden. Det innebär även lägre inköpskostnader för Riksbanken.

För att upprätthålla ett effektivt skydd mot förfalskningar behöver Riksbanken successivt uppgradera säkerheten i sedlarna. Den nuvarande sedelserien tillkom i sina huvuddrag för mer än 25 år sedan. Det har gjorts flera uppgraderingar av säkerheten sedan dess men säkerhetsstandarden håller generellt på att bli omodern. En uppgradering med moderna säkerhetsdetaljer är nödvändig för att behålla ett bra skydd mot förfalskningar. De nya sedlarnas format- mindre storlek och samma höjd - är anpassat för att fungera effektivt vid packning, lagerhållning och transporter.

De nya mynten kommer att väga betydligt mindre än de nuvarande. Det vanligaste myntet, 1-kronan, kommer att väga cirka hälften jämfört med idag. Riksbanken beräknar att de nya lättare mynten, tillsammans med minskningen av antalet mynt, reducerar vikten av utelöpande mynt med 50 procent. Detta kommer att reducera kostnaderna för mynthantering. Mynten blir även billigare i inköp för Riksbanken.

Den minskade vikten på mynten innebär också att arbetsmiljön inom kontanthantering förbättras. Dessutom kommer nickel inte längre att användas i mynten. Risken för nickelallergi till följd av mynthantering kommer därmed att försvinna.

Det minskade antalet sedlar och mynt och den kraftigt reducerade vikten på mynten medför generellt mindre miljöpåverkan från transporter och annan hantering. Myntens mindre format innebär även att det går åt mindre mängd metall vid tillverkningen av dem.

Samråd med kontantmarknaden ligger till grund för förslaget

Riksbanken har samrått med aktörerna på kontantmarknaden sedan arbetet med den nya sedel- och myntserien startade 2008. Samrådet har innefattat de större affärsbankerna, Bankföreningen, BDB Bankernas Depå AB (BDB), handelsbranschorganisationer, värdebolagen samt leverantörer av teknisk utrustning för hantering av sedlar och mynt. Samrådet har sedan 2011 även innefattat Bankomat AB, som övertagit ansvaret för de större bankernas uttagsautomater för sedlar.

Samrådet har bestått av ett flertal möten och ett skriftligt utbyte av synpunkter. Inför större beslut har Riksbanken skickat ut förslagen på remiss. Vid tre tillfällen har Riksbankens ledning samrått med Svensk Handel, vid två tillfällen tillsammans med företrädare för bankerna, BDB och värdebolagen. Från slutet av 2010 har samrådet haft fokus på formerna och tidplanen för introduktionen. Riksbanken kommer att ta initiativ till fortsatta samrådsmöten tills dess att utbytet är genomfört.

■ Kontantmarknadens aktörer har framfört att antal önskemål för att underlätta utbytet. Dessa önskemål ligger till grund för det förslag som nu presenteras. En sammanställning av önskemålen och Riksbankens inställning finns i bilaga 1.

Tidplanen är avstämd med Riksbankens nuvarande leverantörer av sedlar och mynt. Planen för sedelserien förutsätter att Crane AB lämnar ett pris på leverans av nya sedlar som Riksbanken kan acceptera. Detaljerade tidplaner kommer senare att utarbetas i samråd med leverantörerna och kontantmarknadens aktörer.

Stora volymer av sedlar och mynt ska hanteras under utbytet

Under sedel- och myntutbytet kommer det att finnas perioder då gamla och nya sedlar och mynt är giltiga parallellt. Under dessa perioder ska alltså en större mängd sedlar och mynt och fler sedel- och myntversioner än normalt hanteras. Hur stora volymerna blir kommer att bero på i vilken omfattning som allmänheten växlar gamla sedlar och mynt mot nya och hur många nya sedlar och mynt som kommer att efterfrågas.

Merparten av de gamla sedlarna att komma troligen att komma tillbaka till Riksbanken, eftersom de representerar ett högt värde. Det är samtidigt sannolikt att en del av högvalörerna inte kommer att växlas till nya sedlar, utan att motsvarande belopp i stället sätts in på bankkonton.

Vid indragning av mynt är erfarenheten att ett mindre antal av de utelöpande mynten lämnas tillbaka till Riksbanken. När 50-öringen drogs in kom 30 procent av mynten tillbaka. Orsaken till att så få mynt lämnas tillbaka är antagligen att värdet är lågt och att många mynt förkommit. Vid det nu aktuella utbytet kan andelen inlämnade mynt antas bli större, eftersom förändringen innefattar mynt av högre värde. Sannolikt kommer även 10-kronorsmynt att lämnas in trots att de inte ska bytas ut.

Under 2011 var det genomsnittliga antalet sedlar i cirkulation 343 miljoner stycken till ett sammanlagt värde av 94 miljarder kronor. Det genomsnittliga antalet mynt i cirkulation av valörerna 1, 2, 5 och 10 kronor under 2011 var 1,9 miljarder stycken till ett värde av 5,2 miljarder kronor. Sedan 2008 har den utelöpande kontantmängden minskat varje år. Under perioden 2008-2011 var minskningen totalt 9,6 procent, motsvarande drygt 9 miljarder kronor. Minskningen beror på att antalet sedlar i cirkulation blivit färre. Myntmängden har fortsatt att öka något.

Under utbytesperioden för sedlar kommer kontantmarknaden att få hantera upp till nio sedelversioner samtidigt. Under utbytesperioden för mynt ska sex myntversioner hanteras: två gamla, tre nya och en oförändrad. Längden på utbytesperioderna beror på när de gamla sedlarna och mynten blir ogiltiga. Beslut om ogiltigförklarande av sedlar och mynt fattas av riksdagen på förslag av Riksbanken.

Äldre versioner av 50- och 1000-kronorssedlar ogiltigförklaras före utbytet

I den nuvarande sedelserien finns två giltiga versioner av 50- respektive 1000-kronorssedeln. Kontantmarknadens aktörer har föreslagit att de äldre versionerna ogiltigförklaras före sedelutbytet. Skälet till förslaget är att sedelmängden skulle bli mindre när utbytet genomförs om en del av dessa sedlar inte växlas till nya sedlar. Det skulle dessutom bli två sedelversioner mindre att hantera.

Antalet sedlar av den äldre versionen av 1000-kronorssedeln är för närvarande 17 miljoner stycken till ett värde av 17 miljarder kronor. Det motsvarar cirka två

■ tredjedelar av det totala antalet utelöpande 1000-kronorssedlar. Antalet sedlar av den äldre versionen av 50-kronorssedeln är fyra miljoner stycken till ett värde av 200 miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 17 procent av det totala antalet utelöpande 50-kronorssedlar. De två äldre sedelversionerna står tillsammans för cirka 20 procent av det totala utelöpande sedelvärdet.

Riksbanken anser att det är rimligt att ogiltigförklara de äldre sedelversionerna för att underlätta omställningen. En framställning med den innebörden planeras därför till riksdagen under 2012. De äldre versionerna av 50- respektive 1000-kronorssedlarna föreslås bli ogiltiga den 31 december 2013.

Tung roll för handeln vid utbytet

Marknadsaktörerna har det operativa ansvaret för hanteringen av sedlar och mynt i cirkulation. Riksbankens roll är att tillhandahålla nya sedlar och mynt, att makulera utslitna sedlar och mynt samt att ta emot sedlar och mynt i syfte att utjämna variationer i efterfrågan. Denna ansvarsfördelning ska gälla även vid utbytet av sedlar och mynt. Varje aktör svarar därmed för sina egna kostnader.

Utbytet medför en extra påfrestning på hela kontanthanteringskedjan. När utbytet planeras är det därför nödvändigt att ta hänsyn till marknadens förutsättningar att hantera en större mängd sedlar och mynt. Det gäller exempelvis transport-, uppräknings- och lagringskapaciteten samt resurserna för omställning av teknisk utrustning.

Det pågår nu en utveckling där bankerna minskar antalet bankkontor som hanterar kontanter över disk. Kunderna hänvisas istället till uttags- och insättningsautomater. Uppgifter från bankerna tyder på att denna utveckling kommer att fortsätta och accentueras under de närmaste åren. Detta kan leda till att allmänheten i mindre omfattning än vid tidigare förändringar av sedlar och mynt kommer att vända sig till bankerna.

Följden blir i så fall att utbytet till betydande del kommer att ske genom handeln. Kontantköpen kan komma att öka i omfattning. Det praktiska arbetet med utbytet kan därigenom bli större för handeln än vid tidigare förändringar av sedlar och mynt.

Ettappvis introduktion av sedlarna

Eftersom en större mängd sedlar och mynt än normalt ska hanteras under utbytesperioderna finns en risk att transport- och uppräkningskapaciteten inte räcker till i alla skeden av processen. En annan risk är att de limiter som finns för hur stora värden som får hållas i depåer och kassor är otillräckliga. Detta skulle sammantaget bland annat kunna leda till att handeln periodvis får svårigheter att lämna ifrån sig sina kontantkassor. Konsekvenserna skulle kunna bli att säkerhetsriskerna ökar och att handeln periodvis inte kan ta emot kontant betalning.

Kontantmarknadens aktörer har därför föreslagit att introduktionen av sedelserien sker ettappvis och att de gamla sedlarna blir ogiltiga i etapper. Marknadsaktörerna räknar med att ett sådant upplägg bidrar till att jämna ut flödet av kontanter under utbytesperioderna och att belastningen på transport- och lagerkapacitet minskar. En nackdel med en ettappvis introduktion är att allmänheten får flera tidpunkter att hålla reda på när de gamla sedlarna blir ogiltiga. Större krav kommer följaktligen att ställas på Riksbankens informationsinsatser. En följd av en ettappvis introduktion kan

■ även bli att många gamla sedlar inte hinner lösas in innan de blir ogiltiga. Antalet inlösenärenden hos Riksbanken kan därför komma att öka.

Eftersom ett etappvis genomförande är ett samstämmigt önskemål från i princip alla aktörer på marknaden är dock Riksbanken beredd att tillmötesgå önskemålet. I enlighet med marknadsaktörernas rekommendation föreslås att valörerna 20, 50, 200 och 1000 kronor introduceras i en första etapp och att valörerna 100 och 500 kronor introduceras i en andra etapp. Tiden mellan de båda etapperna föreslås vara ett år. De gamla 20-, 50- och 1000-kronorssedlarna föreslås vara giltiga parallellt med de nya sedlarna under nio månader och således bli ogiltiga innan etapp två inleds. Även de gamla 100- och 500-kronorssedlarna föreslås vara giltiga parallellt med de nya under nio månader.

Introduktionen sker genom att nya sedlar börjar lämnas ut från Riksbanken vid en viss tidpunkt. Marknadsaktörerna avgör takten i distributionen och kan återanvända de gamla sedlarna så länge de är giltiga och brukbara. De nya sedlarna kommer därför att komma ut till allmänheten vid något olika tidpunkter.

Ett enda Riksbankskontor för sedelhantering och en plats för mynthantering

Riksbanken kommer under 2013 att flytta sin operativa kontanthantering från Tumba och Mölndal till Broby i Sigtuna kommun. Syftet med förändringen är bland annat att upprätthålla en tillräckligt hög säkerhetsnivå. Kontantflödena till och från Riksbanken är idag också så begränsade att det räcker med ett kontantkontor. Beslutet att flytta verksamheten till Broby fattades 2009, då kontantmarknaden informerades om Riksbankens planer. När Brobykontoret tagits i drift kommer kontoren i Tumba och Mölndal att stängas.

Brobykontoret kommer enbart att hantera sedlar. Mynthanteringen kommer, med början under 2012, att skötas av ett privat företag på uppdrag av Riksbanken. Även mynthanteringen kommer att bedrivas från ett enda ställe i landet.

Kontantmarknaden har framfört önskemål om att Riksbankens kontor i Mölndal ska få finnas kvar under utbytesperioden för att transportkostnaderna ska bli mindre. Riksbanken anser dock att det av praktiska, ekonomiska och säkerhetsmässiga skäl inte är försvarbart att driva Mölndalskontoret vidare efter 2013 för att hantera sedel- och myntutbytet, som inleds först 2015. Således kommer det enbart att finnas ett kontor för ut- och inlämning av sedlar och troligen en plats för ut- och inlämning av mynt när utbytet genomförs.

Teknisk utrustning ställs om vid ett och samma tillfälle

Den professionella hanteringen av kontanter sker idag i stor utsträckning med olika typer av teknisk utrustning. Enligt beräkningar från de större leverantörerna av sådan utrustning finns det för närvarande drygt 9 000 så kallade slutna kassasystem i handeln. Antalet uttagsautomater för sedlar är cirka 3 500 stycken. Därtill kommer olika typer av teknisk utrustning för insättning, sortering, växling och äkthetskontroll i handeln och hos bankerna och värdebolagen samt övrig utrustning i samhället som hanterar sedlar och mynt.

Det totala antalet tekniska utrustningar för kontanthantering uppskattas av leverantörerna till omkring 20 000. All sådan utrustning måste ställas om för att

■ kunna hantera de nya sedlarna och mynten. Hur denna omställning går till har stor påverkan på tidplanen och kostnaderna för introduktionen.

Utrustning för sedelhantering ställs i regel om genom en omprogrammering av mjukvaran. För detta arbete krävs färdigtryckta sedlar. För omställning av utrustning för mynthantering krävs även utbyte av hårdvaran. För framställning av hårdvaran behövs färdigpräglade mynt. Handeln och bankerna har därför framfört önskemål om att Riksbanken ska tillhandahålla färdiga sedlar och mynt av alla valörer redan innan utbytet inleds. Den tekniska utrustningen skulle därigenom kunna ställas om vid samma tillfälle till alla nya sedlar och mynt.

Om Riksbanken ska tillhandahålla samtliga sedel- och myntvalörer en tid innan utbytet inleds innebär det att produktionen av nya sedlar och mynt måste delas upp i två etapper. I första etappen tillverkas det mindre antal sedlar och mynt som leverantörerna av teknisk utrustning behöver. I andra etappen tillverkas det fulla antal sedlar och mynt som behövs för utbytet. Detta upplägg skulle försena starten av introduktionen. Det skulle också medföra extrakostnader för Riksbanken, eftersom mindre upplagor är dyrare att producera jämfört med fullskalig produktion.

Då det totalt sett handlar om betydande samhällsbesparingar accepterar Riksbanken dock ett upplägg där leverantörerna får tillgång till sedlar och mynt av alla valörer en tid innan introduktionen inleds. Med detta upplägg beräknar leverantörerna att kostnaden för omställningen blir cirka 300 miljoner kronor. Cirka två tredjedelar av detta belopp belastar handeln och cirka en tredjedel övriga aktörer. Om arbetena kan samordnas med service och utbyten av äldre utrustning blir kostnaden lägre. Skulle leverantörerna få tillgång till en sedel i taget i stället för alla på en gång skulle kostnaden bli betydligt högre. Även samordningen med myntserien bidrar till att hålla nere omställningskostnaderna.

Den tid som behövs för att ställa om den tekniska utrustningen bedöms av handeln och teknikleverantörerna vara drygt ett och halvt år från det att Riksbanken tillhandahåller färdiga sedlar och mynt. Riksbanken bedömer att sedlar och mynt av alla valörer kan finnas tillgängliga för teknikleverantörerna i februari 2014. Det innebär att första etappen av sedelintroduktionen kan inledas i oktober 2015. Oktober är en lämplig tidpunkt på året med hänsyn till hur kontantflödena ser ut. Andra etappen av sedelutbytet kan inledas ett år senare, i oktober 2016.

Mynten introduceras samtidigt med de sista sedlarna

Kostnads- och arbetsmiljöskäl talar för att de nya mynten ska sättas i cirkulation snabbt. Det finns också ett särskilt intresse av att den nya 2-kronan kommer i cirkulation, då denna valör kommer att reducera antalet mynt. Övergångstiden behöver också begränsas för att minska merarbetet med dubbla myntversioner. Det finns därför bred enighet hos kontantmarknadens aktörer om att de tre nya mynten ska introduceras samtidigt och att de gamla mynten ska bli ogiltiga relativt kort tid efter att de nya introducerats.

Kontantmarknadens aktörer föreslår att myntserien introduceras samtidigt med etapp 2 av sedelserien och att de gamla mynten blir ogiltiga samtidigt som de gamla 100- och 500-kronorssedlarna. Riksbanken ser ingen anledning att frångå detta önskemål. Förslaget är således att de nya mynten introduceras i oktober 2016 och att de gamla mynten blir ogiltiga den 30 juni 2017.

- Introduktionen av mynten sker principiellt på samma sätt som med sedlarna. Nya mynt börjar lämnas ut från Riksbanken vid en viss tidpunkt och marknadsaktörerna avgör takten i distributionen. De gamla mynten kan återanvändas så länge de är giltiga och brukbara.

Introduktion i oktober 2015 och oktober 2016

För att säkerställa att de nya sedlarna fungerar vid hantering i teknisk utrustning kommer mindre upplagor av två valörer, 200 och 50 kronor, att produceras i ett första skede. Dessa sedlar tillhandahålls leverantörer av teknisk utrustning för tester under hösten 2013. Skälet till att två valörer tas fram är att högvalörerna och lågvalörerna har delvis olika säkerhetsdetaljer.

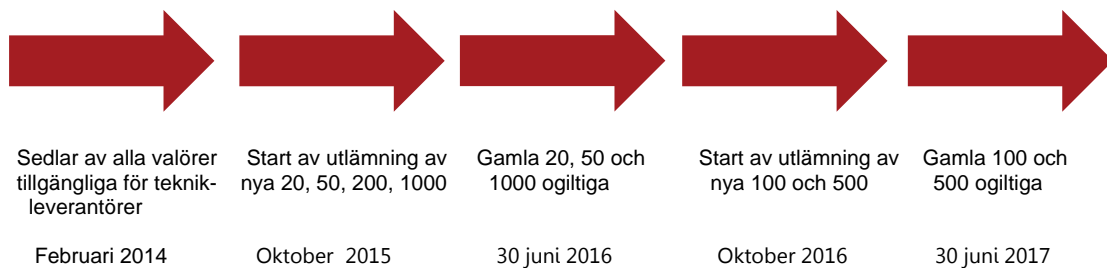
Mindre upplagor tas sedan fram också för 20-, 100-, 500- och 1 000-kronorssedlarna. Sedlar av dessa valörer lämnas till teknikleverantörerna successivt under hösten 2013 och senast i februari 2014. De mindre upplagorna är underlag för framställningen av mjukvara till teknisk utrustning. Omställningen av kassasystem, sedelautomater och annan utrustning kan med denna tidplan börja under våren 2014.

Nya 20-, 50-, 200- och 1000-kronorssedlar börjar lämnas ut från Riksbanken i oktober 2015. Från detta datum lämnas endast nya sedlar ut. De gamla 20-, 50- och 1000-kronorssedlarna blir ogiltiga den 30 juni 2016. Nya 100- och 500-kronorssedlar och nya 1-, 2- och 5-kronorsmynt börjar lämnas ut från Riksbanken i oktober 2016. Från detta datum lämnas endast nya sedlar och mynt ut. De gamla 100- och 500-kronorssedlarna och 1-, 2- och 5-kronorsmynten blir ogiltiga den 30 juni 2017.

Vid de senaste indragningarna har allmänheten kunnat lösa in gamla sedlar och mynt i bank under en period efter det att de blivit ogiltiga. Några aktörer på kontantmarknaden har föreslagit att denna tidsperiod ska vara en månad. Riksbanken avser att samråda ytterligare med kontantmarknadens aktörer om lämplig längd på perioden.

Efter inlösenperioden kommer sedlarna, som idag, att kunna lösas in i Riksbanken mot en mindre avgift. De gamla mynten kan däremot inte lösas in hos Riksbanken, utan blir värdelösa när de inte längre är giltiga i handeln.

Översikt sedelserien

■ Översikt myntserien

Bilagor:

1. Sammanställning av önskemål från kontantmarknaden
2. Schematisk tidplan

Bilaga 1

Sammanställning av kontantmarknadens önskemål om åtgärder från Riksbanken sida för att underlätta utbytet

Ansvarsfördelning

Kontantmarknadens önskemål	Ställningstagande av Riksbanken
Riksbanken täcker kostnader för extra transporter, lagerhållning, emballage och administration m.m. hos BDB, banker och värdebolag.	Riksbanken accepterar inte önskemålet. Kontantmarknadens aktörer har det operativa ansvaret för hanteringen av sedlar och mynt utanför Riksbanken och svarar för sina egna kostnader.
Riksbanken svarar för transporter av nya sedlar och mynt till BDB:s depåer samt retur av gamla.	Riksbanken accepterar inte önskemålet. Nuvarande ansvarsfördelning mellan Riksbanken och kontantmarknaden ska gälla även vid sedel- och myntutbytet.
Riksbanken ansvarar för övergripande information till allmänheten och kontantmarknaden.	Riksbanken accepterar önskemålet. Breda informationsinsatser kommer att genomföras före och under utbytet.

Former för utbytet

Kontantmarknadens önskemål	Ställningstagande av Riksbanken
Introduktionen sker vid perioder med låga kontantflöden.	Riksbanken accepterar önskemålet.
Äldre versioner av 50- och 1000-kronorssedlarna blir ogiltiga före utbytet.	Riksbanken accepterar önskemålet. Framställning görs till riksdagen om att de äldre versionerna av 50- och 1000-kronorssedlarna ogiltigförklaras 31 december 2013.
Nya sedlar ges ut i två block. Äldre sedelversioner i block 1 blir ogiltiga innan sedlarna i block 2 introduceras.	Riksbanken accepterar önskemålet.
Teknikleverantörerna får tillgång till alla nya sedlar och mynt innan utbytet inleds.	Riksbanken accepterar önskemålet.
Alla mynt introduceras samtidigt med sedlarna i etapp 2.	Riksbanken accepterar önskemålet.
Gamla mynt blir ogiltiga kort tid efter att de nya introducerats.	Riksbanken accepterar önskemålet.
Tiden mellan sista giltighetsdag i handeln och sista inlösendag i bank sätts kortare än vid tidigare indragningar.	Riksbanken kommer att samråda med kontantmarknaden om hur lång tiden ska vara mellan sista ogiltighetsdag och sista inlösendag i bank respektive Riksbanken.

Formor för in- och utlämning av sedlar och mynt

Kontantmarknadens önskemål	Ställningstagande av Riksbanken
Riksbankens kontor i Mölndal behålls under utbytesperioden.	Riksbanken accepterar inte att driva kontoret i Mölndal vidare av praktiska, ekonomiska och säkerhetsmässiga skäl. Således kommer det enbart att finnas ett kontor för ut- och inlämning av sedlar, i Broby i Sigtuna. Det kommer också att finnas endast en plats för ut- och inlämning av mynt.
Transporter från uppräkningscentral där BDB-depå saknas ska kunna ske direkt till Riksbanksdepå utan att fysiskt passera en BDB-depå.	En sådan ordning accepteras redan idag, förutsatt att inlämningen sker i BDB:s namn. Skyddsinfärgade sedlar kan lämnas in i värdebolags eget namn.
Förskottsbetalning ska tillämpas under sedel- och myntutbytet.	Riksbanken prövar önskemålet och lämnar besked under 2012.
Gamla sedlar får lämnas in som makulatur till Riksbanken så snart utbytet inletts även om sedlarna inte är utslitna.	Riksbanken accepterar önskemålet.
Krav på orientering, dvs. hur sedlarna ska vara vända, vid sedelinlämning slopas.	Riksbanken kommer att pröva möjligheten att uppfylla detta önskemål.
Öppethållandetider vid Riksbankens kontor förlängs.	Riksbanken kommer att anpassa sina öppethållandetider till de behov som uppstår.
Makulaturbuntar tillåts innehålla gamla och nya sedlar av samma valör blandade.	Riksbanken kommer att pröva möjligheten att uppfylla detta önskemål.
Möjlighet att lämna in 10-kronor under hela utbytesperioden.	Huvudregeln är att mynt bara får lämnas in vid säsongsinlämning. Undantag kan diskuteras om det skulle visa sig att volymerna av 10-kronorsmynt blir mycket stora när utbytet genomförs.
Riksbanken tillhandahåller mynt i tub istället för i påse.	Riksbanken accepterar att de första leveranserna av nya mynt sker i tub. Standardförpackning kommer dock att vara påse.
Riksbanken tar emot annat än hela pallar av mynt, dvs. enstaka påse och kartong.	Riksbanken accepterar inte önskemålet då ompackning är ett ansvar för marknaden.

Bilaga 2: Schematisk tidplan

Aktivitet	2012			2013			2014			2015			2016			2017					
Beslut om principiell utformning av sedel- och myntserien i Riksbanken	→																				
1-, 2- och 5-kronorsmynt tillhandahålls teknikleverantörer				→																	
50- och 200-kronorssedlar tillhandahålls teknikleverantörer							→														
20-, 100-, 500- och 1000-kronorssedlar tillhandahålls teknikleverantörer										→											
Tid för omställning av teknisk utrustning										→											
Start av utlämning av nya 20-, 50-, 200- och 1000-kronorssedlar från Riksbanken													→								
Gamla 20-, 50- och 1000-kronorssedlar ogiltiga																→					
Start av utlämning av nya 100- och 500-kronorssedlar och nya 1-, 2- och 5-kronorsmynt från Riksbanken																→					
Gamla 100- och 500-kronorssedlar och gamla 1-, 2- och 5-kronorsmynt ogiltiga																			→		